

Przed Państwem wydanie specjalne **Szkolniaka**, który jest odpowiedzią na konkurs pod hasłem „Lubelskie Drogi do Niepodległości”. Głównym celem bieżącego wydania jest bliższe poznanie **Lubartowa i okolic** oraz upowszechnianie wiedzy o Małych Ojczyznach. Chcemy eksponować wydarzenia, postaci, miejsca mało znane lub zapomniane oraz te, które są wyjątkowe i niepowtarzalne.

Julia Czuchryta

SONDA

Zadaliśmy uczniom naszej szkoły dwa pytania:

- Co obchodzimy 3 maja?
- Co to jest Dzień Niepodległości?

„Świętujemy Uchwalenie Konstytucji 3 maja”.

Joanna K.

„Nie była ona pierwsza na świecie, ale na pewno pierwsza w Europie”.

Ewelina D.

„Obchodzimy te uroczystości, żeby przypominać karty historii, by czerpać z nich siłę i mądrość - wartości, które pozwalały przetrwać wielu pokoleniom Polaków”.

Dominik S.

„Każdego roku wieszam flagę biało-czerwoną i ten czas spędzam z rodzicami”.

Anna G.

„Jest to czas, kiedy idziemy rodzinnie do kościoła podziękować za naszą Ojczyznę”.

Kacper C.

„Święto Niepodległości to dzień 11 listopada, kiedy pamiętamy o tych, co nasz kraj uwolnili”.

Agnieszka Z.

W tym numerze:

- Pamiętajmy! - str. 2
- Tło historyczne Lubartowa - str. 2
- Cmentarz wojenny - str. 2, 3
- Skrobów i jego tajemnice - str. 3
- Niepodległość po lubartowsku - str. 4
- Historia, jakiej nie znacie... - str. 4
- Drogi do Niepodległości - str. 5
- Akademia 3 Maja! - str. 5
- Ciekawostki - str. 5
- Młodzi wiersze piszą... - str. 6
- Krzyżówka - str. 7
- Czy wiesz, że... - str. 7
- Quiz - str. 8
- Z kalendarium Lubartowa - str. 8

Szkoła Podstawowa nr 3 im. P. Firleja

Niepodległa SP3

PAMIĘTAMY!

13 kwietnia 2018 roku w naszej szkole odbył się Apel - Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Przy naszej szkole znajdują się dwa dęby poświęcone pamięci dwóch oficerów - Czesława Dąbrowskiego i Józefa Jabłońskiego. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubartowie zebrali się na dziedzińcu, wysłuchali informacji o oficerach. Delegacja uczniów z klas siódmych i z oddziałów gimnazjalnych zapaliła znicze i złożyła bukiety kwiatów. Wszyscy wspólnie minutą ciszy uczciliśmy ich ofiarę życia.

Martyna Filipowicz

Jakby cierpienie uczyło, to Polska byłaby jednym z najmędrzych krajów świata.

Maria Dąbrowska

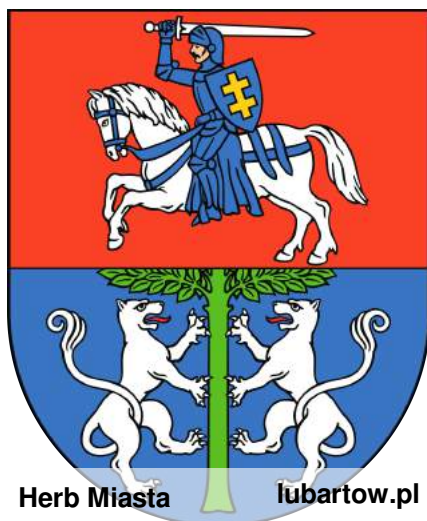
Dąb Pamięci

SP3

Uczestniczymy w Apelu

SP3

Herb Miasta

lubartow.pl

TŁO HISTORYCZNE LUBARTOWA

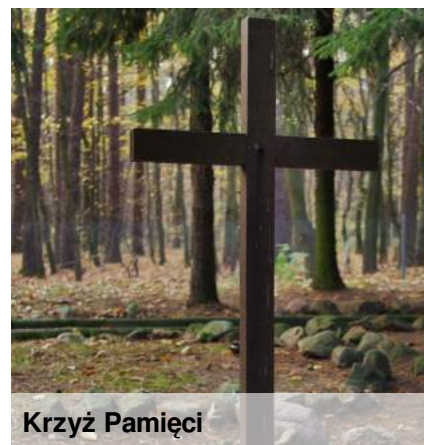
Działania frontowe, które przeprowadzili Rosjanie, Austriacy i Niemcy przetoczyły się również przez Lubelszczyznę znajdującą się w zasięgu władztwa rosyjskiego. Stronie rosyjskiej Lubelszczyzna miała służyć jako teren działań opóźniających. Między 4 a 7 sierpnia 1915 roku austro-węgierska grupa uderzeniowa generała Josefa von Rotha zaatakowała odcinek między Lubartowem a Siedliskami, przełamując pozycje rosyjskie i zdobywając Lubartów. Ostatecznie siły rosyjskie cofnęły się za rzekę Wieprz, by z 11 na 12 sierpnia 1915 rozpocząć przeprawę przez Bug.

Julia Jaksim

MIEJSCE WARTO ODWIEDZENIA...

Cmentarz wojenny

Cmentarz w miejscowości **Nowodwór Piaski** w Gminie Lubartów powstał w sierpniu 1915 roku po walkach frontowych toczonych między wojskami austro-węgierskimi i rosyjskimi, które miały miejsce na terenie Nowodworu, Annoboru, Kozłówek, pól lubartowskich i Skrobowa w dniach 4-7 sierpnia. Początkowo pochowano na nim ciała 429 żołnierzy austro-węgierskich i 193 żołnierzy rosyjskich. Wśród zidentyfikowanych kilkuset mężczyzn dość często pojawiają się polskie nazwiska takie jak: Balicki, Bednarczuk, Chmiel, Gruszecki, Mazur, Nowak, Wierzbicki czy Wysocki.

Krzyż Pamięci

Cmentarz wojenny

Istniejący wykaz poległych pochowanych na cmentarzu ujawnia, że większość żołnierzy zginęła lub zmarła w dniach 6-8 sierpnia. Do momentu odzyskania przez Polskę niepodległości w listopadzie 1918 roku austro-węgierskie służby odpowiedzialne za uporządkowanie kwestii grobów wojennych dokonały ekshumacji ciał i przeniesienia ich na tutejszy cmentarz wojenny.

We wtorek, 12 grudnia 2017 roku, przed wyremontowanymi cmentarzami wojennymi w miejscowościach Nowodwór – Piaski oraz Skrobów odbyło się uroczyste podsumowanie projektu realizowanego przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Lubartowie p.n. „Utrzymanie i konserwacja miejsc pamięci na terenie gminy Lubartów”. Odnowione miejsca pamięci, montaż stałych wystaw edukacyjnych ze skrzynką historii mówionej, przygotowane foldery edukacyjne z historycznym tłem mają posłużyć nam wszystkim, obecnie żyjącym w czasach pokoju, by nie bacząc na narodowość lub wyznanie osób, którym przyszło spocząć tu na polskiej ziemi, otoczyć należyłą czcią i szacunkiem. Dla nas jest to lekcja prawdziwej TOLERANCJI i szacunku dla naszej przeszłości, dla naszej historii. Dla takich wydarzeń jesteśmy na TAK!

Julia Jaksim i Julia Czuchryta

„I rzekła na koniec Polska: ktokolwiek przyjdzie do mnie będzie wolny i równy, gdyż ja jestem Wolność.”

Adam Mickiewicz

SKROBÓW I JEGO TAJEMNICE

Obóz – lazaret* pełnił rolę szpitala izolacyjnego dla zakaźnie chorych. Trafiali tu w większości chorzy ze zdiagnozowaną gruźlicą płuc. Część więźniów stanowili cywile. Traktowano ich jako tanią siłę roboczą, wykorzystywaną do najcięższych prac. Wywożonych ze stalagów rannych i chorych jeńców wyładowywano na stacji kolejowej w Lubartowie i transportowano do lazaretu obozowego w Skrobowie. Lżej ranni i chorzy samodzielnie musieli opuszczać wagony towarowe i maszerować do celu o własnych siłach. Racja żywnościowa dla członka personelu medycznego wynosiła 300 gramów czarnego chleba plus rodzaj polewki ze zgniłymi ziemniakami. Umieszczanym w budynkach przedwojennej szkoły ludziom doskwierał głód i niehigieniczne warunki, które powodowały liczne epidemie i pochłaniały wiele ofiar. Ciała zmarłych lub zabitych jeńców trafiały do mogił w sosnowym lesie położonym na tyłach budynków obozowych.

* dawne określenie szpitala wojskowego, który przeznaczony był do opatrywania rannych na polu walki oraz leczenia chorych żołnierzy

Julia Jaksim

Zapalamy znicze Lubartów24

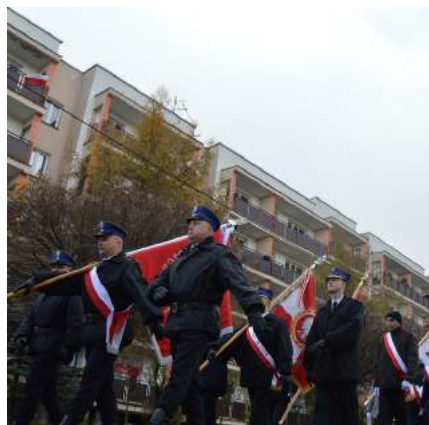

Foto. Wspólnota

Foto. Wspólnota

Lubartów w hołdzie Niepodległej... Niepodległość po lubartowsku

Dnia 11 listopada 2017 roku, nasze miasto Lubartów obchodziło 99 rocznicę odzyskania niepodległości. Msza święta, część artystyczna w wykonaniu młodzieży z II LO, gra terenowa zorganizowana przez harcerzy – tak wyglądały lubartowskie obchody.

Przed Mszą Świętą w kościele Matki Bożej Nieustającej Pomocy, uczniowie z II LO zaprezentowali część artystyczną wykonując utwory patriotyczne.

Podczas Mszy św. ks. Andrzej Sarna opowiedział krótko, ale bardzo przejmująco historię walk Polaków o odzyskanie niepodległości.

W Lubartowskim Ośrodku Kultury odbył się koncert zatytułowany "Dla Niepodległej". Na 12 listopada 2017 roku zaplanowano wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych w kinie Lewart, w którym wzięło udział dużo mieszkańców Lubartowa. Wszyscy odnoszą nieodparte wrażenie, że od kilku lat wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych łączy mieszkańców naszego miasta. W wydarzeniu tym wzięła również udział grupa młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubartowie.

Julia Czuchryta

"Na każdym kroku walczyć będziemy o to, aby Polska - Polską była! Aby w Polsce - po polsku się myślało!"

kard. Stefan Wyszyński

HISTORIA, JAKIEJ NIE ZNACIE...

Józef Piłsudski był polskim działaczem, żołnierzem, politykiem. Urodził się 5 grudnia 1867 r. w Żułowie w zbiedniałej rodzinie szlacheckiej. Od 1892 członek Polskiej Partii Socjalistycznej i jej przywódca w kraju.

Na Ziemi Lubartowskiej przebywał dwukrotnie. Nie były to oficjalne wizyty, ale związane z działaniami wojennymi. Pierwsza wizyta miała miejsce w sierpniu 1915 roku, kiedy to I Brygada Legionów Polskich pod jego komendą walczyła na Ziemi Lubartowskiej. Po raz drugi Piłsudski przybył na Ziemię Lubartowską w sierpniu 1920 roku jako Naczelnik Państwa i Naczelnny Wódz. Przygotowywał wtedy wojsko odrodzonego państwa polskiego do kontrofensywy znad Wieprza przeciwko armiom bolszewickim. 16 sierpnia 1920 roku wyprowadził decydujący manewr oskrzydający znad Wieprza, który przesądził o zwycięstwie w bitwie warszawskiej.

Ciekawostki z życia Józefa Piłsudskiego

Józef Piłsudski w latach trzydziestych nazywany był "dziadkiem".

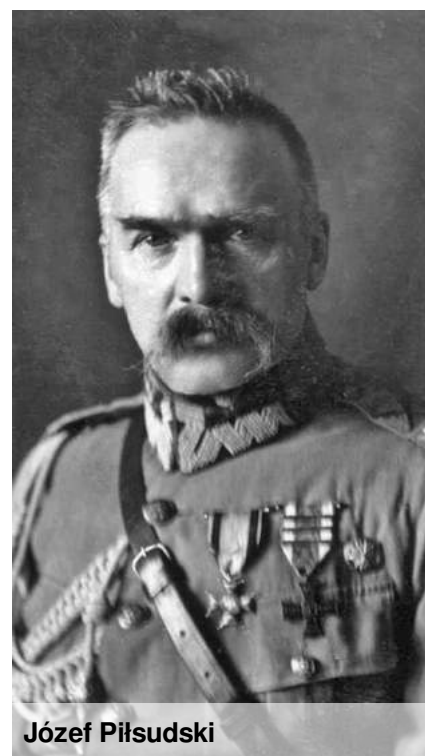
Jeśli kogoś lubił najczęściej zwracał się do tej osoby "dziecko".

Lubił mocną, słodką herbatę.

Żył po spartańsku, wygody go w ogóle nie interesowały.

Uwielbiał bawić się z córkami - Wandą i Jagodą.

oprac. Julia Czuchryta

Józef Piłsudski

DROGI DO NIEPODLEGŁOŚCI

Pod takim hasłem 19 kwietnia 2018 roku w Lubartowskim Ośrodku Kultury odbyła się sesja popularnonaukowa, w której uczestniczyli uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Firleja w Lubartowie.

Młodzież z klas I g i II g wysłuchała wykładów prof. dr. hab. Wiesława Śladkowskiego pt. "Niepodległości źródła i drogi do niej prowadzące" oraz prof. dr. hab. Jana Lewandowskiego zatytułowanego "Lublin i Lubelszczyzna w 1918 r."

Dzięki tej niezwyklej lekcji historii młodzież miała okazję poznać okoliczności narodzin II Rzeczypospolitej. Było to kolejne wydarzenie w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę, w którym udział brała młodzież z naszego miasta.

Dla nas, ludzi młodego pokolenia, ważne jest, że takie wydarzenia dzieją się tuż obok nas. Dzięki temu możemy w nich uczestniczyć, aby stanowić kolejne pokolenie, które będzie decydowało o naszej przyszłości nie zapominając o tak ważnej przeszłości.

oprac. Julia Czuchryta

AKADEMIA 3 MAJA!

30 kwietnia 2018 roku w Szkole Podstawowej nr 3 im. Piotra Firleja w Lubartowie odbyła się uroczysta akademie poświęcona rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

To bardzo ważne wydarzenie w historii narodu polskiego. Uczniowie klas 4-7 i oddziałów gimnazjalnych przygotowali montaż słowno-muzyczny, któremu towarzyszył chór szkolny. Uroczystość rozpoczęliśmy wspólnym odśpiewaniem hymnu polskiego. W ten sposób chcieliśmy oddać hołd naszej Polsce. Młodsze dzieci zatańczyły z chustami, które w tańcu ułożyły się tworząc flagę Polski.

Martyna Filipowicz

Taniec z flagą

SP3

CIEKAWOSTKI

- Tak naprawdę niepodległość Polski Rada Regencyjna ogłosiła nie 11, a 7 listopada 1918 roku.
  - Świętowanie 11 listopada wybrano w czasie istnienia II Rzeczypospolitej. 11 listopada 1918 roku Rada Regencyjna przekazała władzę zwierzchnią brygadierowi Józefowi Piłsudskiemu.
  - 11 listopada 1918 zakończyła się I wojna światowa. Państwa Ententy i Cesarstwa Niemieckiego podpisały rozejm w wagonie stojącym w lesie pod Compiègne we Francji.
  - Tego samego dnia rozpadła się Monarchia Austro-Węgierska.
- Te i wiele innych ciekawych faktów odkryjesz w czasie lekcji historii. Pamiętaj!!! Historia jest naszym Dziedzictwem Kulturowym i trzeba ją pielęgnować.

oprac. Julia Czuchryta

MŁODZI WIERSZE PISZĄ

WOLNOŚĆ

Mamy naszych babć walczyły
o Ojczyznę Polskę.
Kryły się w podziemiach walcząc o wolność naszą.
I mamy Polskę wolną i niepodległą.
Biało-czerwona flaga powiewa na wietrze,
A biały orzeł dumnie spogląda na nas,
na nasz dom,
na grób naszych przodków...
I ten spokój i cisza,
a pod dębami cicha rzeka płynie.
W oddali na łąkach drzewa rosną,
bo w powietrzu pachnie wolność.

Julia Czuchryta

LUBARTÓW MOJE UKOCHANE MIASTO

Lubartów to moja kraina,
moja ukochana dolina.
Jest tu rzeka płynąca,
a w lecie rozgrzane stopy chłodząca.
Pól co niemiara,
zwierząt i roślin chmara.
Zabytki kultury ma,
o które każdy młody i starszy chętnie dba.
Pałac, Bazylika, Rynek,
chętnie odwiedzane przez gości.
Lubartów - moja kraina kochana,
która każdego ugości.

Julia Jaksim

WSPOMNIENIA

Łąka, staw, ptaków śpiew, szum drzew.
Miło spędza się czas w lesie,
ale w domu jest najlepiej.
Tu, gdzie ogień w kominku skrzy,
a za oknem na niebie płyną chmury.
Choć miło na łące, z ciszą w lesie,
ja wolę z rodziną pograć w lecie.
Dom ciepły, radosny...
A w nim dzban, który ulepił dziadek.
Popatrz, tu kocyk zrobiony przez babcię.
Tu zdjęcia mojego miasta, mojej okolicy,
a tu ja, kiedy się rodzę.
Mój dom pełen ciepłych wspomnień.
Cóż to za wspomnienia?
Dla kogoś rzeczą, przeszłością,
lecz dla mnie ... Miłością.

Julia Czuchryta

Z ODWAGĄ MI DO TWARZY

Odwaga była mężna, ale mało rozważna.
Rozwaga była myśląca, ale mało odważna.
Pewnego ranka zadawały wszystkim pytania:
Kto jest ważniejszy w życiu?
Odwaga czy rozwaga?
Odpowiedzi nie było...
i się natychmiast rozstały.
Wieczorem Odwaga miała problem
spać w jaskini czy w liściach drzew...
Rozwaga by jej pomogła, ale jej nie było
wybrała więc drzewo...
Rozwagę ogarnął strach.
Odważyć się nie mogła,
a bała się ogromnie
i poczuła towarzyszkę brak...
Odwaga spadła z drzewa,
rozwaga oka nie zmrużyła...
i zatęskniły ogromnie za sobą.
Nie ważne gdzie jesteś,
kogo spotykasz, z kim rozmawiasz...
bo życiu odważnie i z rozwagą
trzeba czoła stawiać,
żeby świat chciał Cię szanować.

Julia Czuchryta

Nasza Mała Ojczyzna

CZAS NA QUIZZ...

1. Cmentarze wojenne znajdują się w:

- A) Lubartowie i Nowodworze-Piaskach
- B) Skrobowie i Nowodworze-Piaskach
- C) Lubartowie i Skrobowie

2. Obóz-lazaret pełnił rolę:

- A) Straganu
- B) Dorobku dla biednych
- C) Szpitala izolacyjnego

3. Osoby w obozie-lazarecie chorowali głównie na:

- A) Zapalenie nerek
- B) Gruźlicę płuc
- C) Zapalenie oskrzeli

4. Cmentarz w Nowodworze-Piaskach powstał w roku:

- A) 1915
- B) 1918
- C) 1928

5. W którym roku Lubartów będzie obchodził 100 rocznicę niepodległości?

- A) 2020
- B) 2022
- C) 2018

6. Z czego składał się codzienny posiłek członka personelu medycznego w obozie-lazarecie?

- A) Dwie suche bułki i sok
- B) Czarny chleb i polewka ze zgnitych ziemniaków
- C) Ziemniaki ze śmietaną

7. Przez Lubartów przepływa rzeka:

- A) Tyśmienica
- B) Odra
- C) Wieprz

8. W 1915 roku Lubartów znajdował się w zasięgu:

- A) Rosji
- B) Niemiec
- C) Austrii

Z KALENDARIUM LUBARTOWA NA OBCHODY NIEPODLEGŁEJ...

- 13 kwietnia 2018 - otwarcie wystawy "Katyń 1940 - Smoleńsk 2010"
- 19 kwietnia 2018 – spotkanie „Drogi do Niepodległości”
- 27 kwietnia 2018 – Dzień Flagi u Przedszkolaków
- 28 kwietnia 2018 - gra dydaktyczna pod hasłem "Przystanek Konstytucja" w II LO
- 3 maja 2018 – Koncert Patriotyczny Orkiestry Dętej OSP
- 4-5 maja 2018 - "Z dała od orkiestry" - film - bezpłatna projekcja w ramach 100-lecia Odzyskania Niepodległości
- 25 maja 2018 - Szachowe Grand Prix na „100 lat Niepodległości”
- 19 maja 2018 - Lubartów dla Niepodległej Kulturalna Wiosna
- 29 października 2018 - Konkurs Plastyczny „100 lat Niepodległości”
- 8 listopada 2018 - Konkurs recytatorski „100 lat Niepodległości”
- 11 listopada 2018 - Uroczyste Obchody Święta Niepodległości
- 21 grudnia 2018 – Finał Szachowego Grand Prix na „100 lat Niepodległości”

Julia Czuchryta

Julia Jaksim

KRZYŻÓWKA

Poziomo

1. 11. dnia tego miesiąca obchodzimy Narodowe Święto Niepodległości

7. był nim Józef Piłsudski

8. nad głową orła

Pionowo

2. styczniowe lub warszawskie

3. drugi, obok białego, kolor polskiej flagi

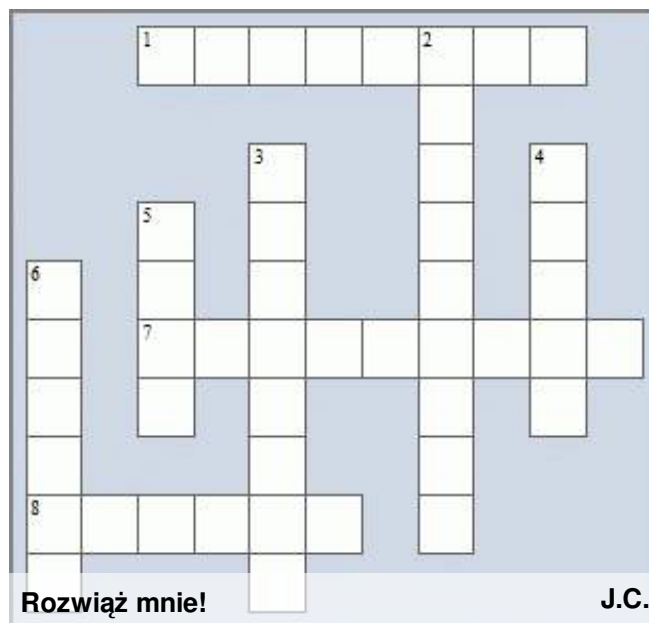
4. w polskim godle

5. Mazurek Dąbrowskiego

6. .. Polskie strzeże naszych granic

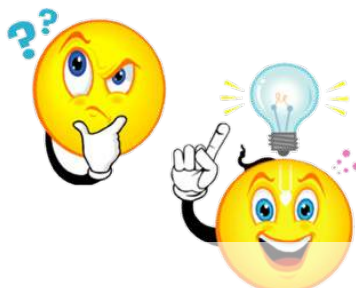
UWAGA!!!

Wśród uczniów, którzy prawidłowo rozwiążą krzyżówkę i zgłoszą się do Opiekuna "Szkolniaka" do dnia 26 maja 2018 r. wylosujemy 3 osoby, które otrzymają nagrodę-niespodziankę!

BIBLIOGRAFIA:

1. Rećko J., *Józef Piłsudski i Jego żołnierze na Ziemi Lubartowskiej*, Urząd Miejski w Lubartowie, 2007
  2. <http://sp3lubartow.pvv.pl>
  3. pl.wikipedia.org
  4. www.lubartow.pl
  5. www.gbp-lubartow.pl
  6. <https://lubartow.24wspolnota.pl>
- fotografie pochodzą ze stron internetowych

CIEKAWOSTKI

- * Lubartów ma już 475 lat, a jego początki sięgają XVI wieku.
- * Miasto jest położone nad rzeką Wieprz.
- * Od 24 lat co roku jest organizowana największa impreza rowerowa w Polsce - „Święto rowerów”.
- * Lubartów założył Piotr Firlej i na początku nazywało się Lewartów.
- * W bazylice świętej Anny mieści się Muzeum Parafialne, które zawiera zbiory zgromadzone na przestrzeni ostatnich 300 lat.

Redaktor naczelny i skład komputerowy: Julia Czuchryta, kl. VII e

Redakcja: Julia Jaksim, Martyna Filipowicz

Opiekun: Grażyna Antoniuk, Ewa Abramek

Wydawca:

Szkoła Podstawowa nr 3 im P. Firleja w Lubartowie, ul. 1 Maja 66/74 tel. 81-855 30 55; www.sp3lubartow.pvv.pl